

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ละครโทรทัศน์ไทย คือ รูปแบบรายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิงของไทย ละครโทรทัศน์ไทยเรื่องแรกคือ สุริยานีไม่ยอมแต่งงาน ออกอากาศทางช่อง 4 บางขุนพรหม หลังจากที่ประเทศไทยเปิดสถานีช่อง 4 บางขุนพรหม ซึ่งเป็นสถานีโทรทัศน์แห่งแรก หลังจากนั้น 2 เดือนจึงมีละครโทรทัศน์เรื่องแรก คือ เรื่อง สุริยานีไม่ยอมแต่งงาน ของนายรำคาญ (ประหยัด ศ.นาคะนาท) นำแสดงโดย หม่อมราชวงศ์ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ และ โชติรส สโมสร ออกอากาศเมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2499 ละครโทรทัศน์ในยุคนี้เป็นการแสดงสด ส่วนละครพูดที่แต่งขึ้นใหม่สำหรับแสดงทางโทรทัศน์โดยเฉพาะ เป็นละครสั้นจบในตอน เนื่องจากห้องส่ง (สตูดิโอ) มีขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องใช้ฉากจำกัด นอกจากนี้นักแสดงยังจำบทละครไม่ได้ จึงต้องมีการบอกบทขณะแสดงด้วย ในปีแรก ๆ มีละครโทรทัศน์เพียง 6 เรื่อง อีก 5 เรื่อง ได้แก่ กระสุนอาฆาต (ออกอากาศเมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2499) ดึกเสียแล้ว (ออกอากาศเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ.2499) น้ำสาบาน (ออกอากาศเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2499) ศัตรูลับของสลดยา (ออกอากาศเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2499) และ ก่ายนิกเดี้ยว (ออกอากาศเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2499)

ละครโทรทัศน์เริ่มเฟื่องฟูราวปี พ.ศ. 2501 นักแสดงละครเวทีเริ่มหันมาเล่นละครโทรทัศน์มากขึ้น ช่อง 4 มีผู้นิยมชมกันมาก ส่วนสถานีโทรทัศน์กองทัพบก (ททบ.) ช่อง 7 ก็เริ่มบุกเบิกด้านละครโทรทัศน์มากขึ้น ส่วนใหญ่จะนำเรื่องละครเวทีมาทำใหม่ แต่ก็มีเรื่องที่ตั้งสำหรับละครโทรทัศน์มากขึ้น ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2505-2510 ทั้ง 2 สถานีแข่งขันผลิตละครดี ๆ มาออกอากาศจำนวนมาก แต่กิจการละครโทรทัศน์ก็เริ่มเสื่อมไปช่วงหนึ่ง เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องยาวกลับมาได้รับความนิยม ละครโทรทัศน์กลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง เมื่อมีการใช้เทปบันทึกภาพแทนไทยทีวีสีช่อง 9 หรือช่อง 4 เดิม มีการจัดละครโทรทัศน์มากกว่าช่องอื่น ๆ ออกอากาศตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในลักษณะละครน้ำเน่าของสหรัฐอเมริกา โดยละครเรื่อง ทัดดาวบุษยา เมื่อ พ.ศ. 2519 ได้รับความนิยมอย่างมาก หลังจากนั้นก็มีการผลิตละครแนวนี้มากขึ้น ต่อมาในช่วง พ.ศ. 2522 ช่อง 5 ได้ผลิตละครเรื่อง 38 ซอย 2 ซึ่งถือว่าเป็นละครสำหรับครอบครัวครั้งแรก มีคตินิยมในการดำเนินชีวิตครอบครัว

ในปี พ.ศ. 2523 คณะกรรมการบริหารวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ (กบว.) ได้มีคำสั่งให้งดออกอากาศในช่วงเวลา 18.30-20.00 น. เพื่อให้ประหยัดพลังงาน จึงทำให้ละครได้รับความนิยมลดลง พร้อมกันนั้นภาพยนตร์จีนก็เข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 กบว.ได้ขอความร่วมมือกับสถานีโทรทัศน์ให้เสนอรายการของไทยแทนรายการต่างประเทศ ในช่วงเวลาหลังข่าว 20.00 น. จึงทำให้ละครไทยกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง จึงมีละครโทรทัศน์ในช่วงหลังข่าว 20.00 น. กันทุกช่อง ได้ดำเนินยุทธวิธีนี้มาจนปี พ.ศ. 2530 แต่บางช่องมีการเปลี่ยนแปลงยุทธวิธีการจัดรายการในช่วงหลังข่าวอยู่บ้าง

เมื่อช่อง 3 เปิดสถานี มีละครเรื่องแรก ๆ ได้แก่ เขมรินทร์ – อินทิดา, แม่หญิง, สะใภ้จ้าว แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ช่อง 3 ได้เปิดละครสมัยใหม่อย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2519 โดยมีภัทราวดี ศรีไตรรัตน์ (มิชุน) เป็นผู้บุกเบิก จากละครแบบเก่าที่มีคนบอกบท เป็นนักแสดงท่องเที่ยว ลักษณะละครใกล้เคียงกับละครสมัยใหม่อย่างต่างประเทศ ภัทราวดี นำบทประพันธ์ นำเรื่อง ไฟพ่าย ของ กฤษณา อโศกสิน มาประเดิมเป็นเรื่องแรก แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงเปลี่ยนมาเป็นละครที่คิดบทเอง เช่น ขบวนการคนใช้, ตึกดาเสียบบาล, สงครามปราสาท, นานาจิตตัง, ประชาชนชาวแพลต, ศรีธนชัย, ละครชุด ความรัก, ปะการังสีดำ

เมื่อปี พ.ศ. 2524 สุรางค์ เปรมปรีดิ์ เข้ามาดูแลด้านการตลาด, ฝ่ายรายการและฝ่ายบุคคล ทางช่อง 7 และชวนหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล มาร่วมหุ้นเปิดบริษัทพร้อมมิตรภาพยนตร์ เพื่อผลิตละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ ละครในยุคแรกที่สุรางค์ เปรมปรีดิ์ หมายตาไว้ไม่ใช่สูตรน้ำเน่าอย่างทุกวันนี้ มีผลงานเช่น หญิงก็มีหัวใจ, ห้องสี่ชมพู, เจ็อกน้อย, จดหมายจากเมืองไทย, หัวรักแหวนลึกลับ และ ข้าวอกนา ละครชุดที่โด่งดังมากคือ หมอผี ต่อมาช่อง 7 ได้ดึงวานิช จรุงกิจอนันต์ มาช่วยเขียนบทโทรทัศน์ในยุคแรก คณะละครช่อง 7 ยุคแรก ๆ ได้แก่ ไพรัช สังวริบุตร, กันตนา นับแต่ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา ถือเป็นยุคธุรกิจละครเต็มรูปแบบ มีการวัดความสำเร็จด้วยระบบเรตติ้ง ละครโทรทัศน์ช่อง 7 สีในยุคธุรกิจเต็ม ระหว่างปี พ.ศ. 2530-2545 เช่น เรื่องนางทาส, เคาสน์สีแดง, ปราสาทมืด, กิ่งไฟ, ริษยา, กนกกลายโบทัน, สายโลหิต, ญาติกา, รัตนโกสินทร์, สองฝั่งคลอง, นิรมิต, เบญจรงค์ห้าสี, น้ำใสใจจริง

ละครโทรทัศน์ไทยในยุคปัจจุบันออกอากาศในหลายช่วงเวลาตลอดวัน รวมถึงในช่วงไพรม์ไทม์ (ช่วงเวลาที่ทางสถานีโทรทัศน์ให้ความสำคัญ) ในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำประมาณ 20.30 น.-22.30 น. ผู้บริหารสถานีโทรทัศน์และผู้อำนวยการผลิตจะพิจารณานำโครงเรื่องหรือบทประพันธ์ที่มีความน่าสนใจเป็นพิเศษและเหมาะสมกับการผลิตรายการละครโทรทัศน์ รวมถึงคัดเลือกนักแสดงที่

ดึงดูดความสนใจของผู้ชม ในปี พ.ศ. 2557 หลังจากมีการออกอากาศโทรทัศน์ระบบดิจิทัลในประเทศไทย ช่อง 3 และช่อง 7 ซึ่งครองตลาดละคร เริ่มมีช่องอื่นหันมาทำละครโทรทัศน์ แนวละครของช่อง 8 ที่มุ่งเน้นตอบโจทย์คนดูในระดับฐานราก โดยเป็นแนวละครบ้าน ๆ สำหรับ ช่องวัน ที่มุ่งเน้นผลิตละคร เจาะกลุ่มคนดูทั่วไป ในขณะที่จีเอ็มเอ็ม แชนแนล มุ่งไปที่กลุ่มวัยรุ่น

ละครโทรทัศน์ไทยมีเอกลักษณ์อันโดดเด่น เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องชนชั้นสูงในสังคมไทย ตัวละครมุ่งเน้นไปที่ฝ่ายดี ฝ่ายเลว สามารถเดาตอนจบของเรื่องได้ง่าย มักจะจบลงแบบสุกนาฏกรรม (Happy Ending) มีการนำมาทำซ้ำกันบ่อยครั้ง สืบทอดเนื้อหาอุคคมการณ์ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เนื่องจากมักมีบทและเนื้อหาแสดงเกินจริง ผู้คน/เนื้อหาในเรื่องจึงมีมิติเดียว ซึ่งเหตุผลน่าจะมาจากต้องการให้คนดูมาก หรือเรื่องผู้สนับสนุนและการโฆษณา

สำหรับงานที่ได้รับมอบหมายจากพนักงานที่ปรึกษาในการศึกษาในการศึกษาคือ กระบวนการการทำงานของฝ่ายศิลป์ละครและการจัดองค์ประกอบจากละครเรื่อง “ดวงใจพิสุทธิ์” ขั้นตอนแรกในการทำคือ การนัดประชุมกองกับทุกฝ่าย ส่วนฝ่ายศิลป์ก็ได้รับเบรคคาวนและพร็อพหลังจากประชุมก็จะต้องมีการไปดูโลเคชั่นก่อนที่จะเตรียมงาน จากนั้นก็เตรียมงานก่อนออกกองว่าพร็อพไหนใช้ฉากไหน เมื่อพร้อมสำหรับวันออกกอง เราก็ต้องมาถึงก่อนเพื่อไปเซ็ตฉากให้พร้อมสำหรับการถ่ายไว้ และเมื่อถึงเวลาถ่ายก็ต้องคอยเตรียมพร้อมอยู่หน้าเซ็ตเสมอเพื่อการโยกย้ายอุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ ตามมุมกล้อง เมื่อเสร็จสิ้นการถ่ายทำต้องเก็บของและอุปกรณ์ทุกอย่างที่เตรียมมา และอุปกรณ์บ้างอย่างที่ย้ายมาประกอบฉากก็ต้องเก็บคืนที่เดิมทั้งหมด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาตามมา

โดยผู้จัดทำได้ศึกษาในตำแหน่ง บทบาทหน้าที่ของฝ่ายผู้ช่วยจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากงานส่วนใหญ่คือการจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากและการจัดองค์ประกอบฉากให้ตรงตามคาแลคเตอร์ของตัวละคร ซึ่งในแต่ละฉากจะมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นสถานที่ หรือลักษณะของสถานที่นั้น จึงจำเป็นที่จะต้องจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดองค์ประกอบฉากที่ออกมาสวยงามและดูมีเอกลักษณ์ของแต่ละคน และในบางที่อุปกรณ์ที่ไม่อาจหาได้ในยุคสมัยนี้แล้ว ผู้จัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากก็ต้องสร้างขึ้นมาให้เหมือนกับต้นฉบับ เรียกอีกอย่างว่าเป็นการมือคอป ทำสิ่งของที่เห็นด้วยตาเปล่าเหมือนกับของจริง แต่ไม่สามารถใช้ได้จริง

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของฝ่ายศิลป์ในละครเรื่อง “ดวงใจพิสุทธิ์” ของบริษัท Props Con Art Department (2559)

1.2.2 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับเทคนิคทำงานของฝ่ายศิลป์ในละครเรื่อง “ดวงใจพิสุทธิ์” ของบริษัท Props Con Art Department (2559)

1.3 ขอบเขตโครงการ

ศึกษากระบวนการทำงานของฝ่ายศิลป์ โดยฝึกทำหน้าที่ผู้ช่วยจัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากในฝ่ายศิลป์ ระยะเวลาการศึกษาวันที่ 30 พฤษภาคม 2559 ถึงวันที่ 2 กันยายน 2559

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.4.1 ได้ทราบถึงกระบวนการทำงานของฝ่ายศิลป์ในละครเรื่อง “ดวงใจพิสุทธิ์” ของบริษัท Props Con Art Department (2559)

1.4.2 ได้ทราบถึงเทคนิคทำงานของฝ่ายศิลป์ในละครเรื่อง “ดวงใจพิสุทธิ์” ของบริษัท Props Con Art Department (2559)